

Αφήγηση μιας Σαρακατσάνας: της Μεταμορφώσεως του 1906 σκοτώνεται ο Καπετάν-Γαρέφης (Μαρία Καραφυλιά, το γένος Ντέντα)

/ [Πεμπτουσία](#)

Το 1906 ο Μακεδονικός Αγώνας, αυτή η μεγάλη και άγνωστη δυστυχώς σε πολλούς συμπατριώτες μας εποποιία του Νεοελληνισμού, βρισκόταν στην κορύφωσή του. Ο γιγαντόκορμος καπετάν Κώστας Γαρέφης, επιφανής αξιωματικός του Ελληνικού Στρατού, με σουλιώτικες ρίζες και καταγωγή από τις Μηλιές του Πηλίου, αναλαμβάνει να εκκαθαρίσει την περιοχή της Καρατζόβας και του Μοριχόβου (στα σημερινά σύνορα Αλμωπίας και FYROM) από τους επικίνδυνους Βούλγαρους κομιτατζήδες Λούκα και Καρατάσο. Την αποστολή του την φέρει εις πέρας με απόλυτη επιτυχία, με τίμημα όμως την ζωή του. Προς τιμήν του το ιστορικό ακριτικό χωριό της περιοχής Τσαρνέσοβο, πάντα ελληνικό και πατριαρχικό, παίρνει το όνομά του και ονομάζεται Γαρέφι. Παρακάτω παρατίθεται η αφήγηση της Σαρακατσάνας στην καταγωγή, Μαρίας Καραφυλιά το γένος Ντέντα, η οποία υπήρξε αυτήκοος της διήγησης από τους συγγενείς της που συνέδραμαν τον Γαρέφη στην αποστολή του.

Οικογένειες Καραφυλλιά (Κουτρουζούλα) και Γκόγκου - περ. 1900.
Κάτω ο Δημήτρης Καραφυλλιάς, πατέρας του πεθερού της αφηγήτριας.
Στο καλύβι του σκοτώθηκε ο Κώστας Γαρέφης

«Ο Γαρέφης στου πεθερού μου το καλύβι σκοτώθηκε, νιόπαντρος ήταν ο πεθερός μου. Όταν τον τραυμάτισαν, είπε φέρτε μου ένα ζωνάρι και έβγαλε ο πεθερός μου το ζωνάρι και το δωσε και το αίμα μπουρμπούλιαξε και πάει πέθανε.

Ο Γαρέφης ήρθε απ' το Πήλιο και ήταν άξιο παληκάρι. Κρατούσε δυό ζ'γούρια έτσι και τα γδερναν οι άλλοι. Πήγαν εκεί στο Μπόρτσκο απάνω στο βουνό που ήταν οι δικοί μας οι Σαρακατσιάνοι οι Καραφυλλαίοι, ένα μπατζιό είχαν και ήρθε εκεί και τους έπιασε, πού θα βρούμε τους κλέφτες λέει, ήθελε να κυνηγήσει το Λούκα και τον Καρατάσο. Ο αδερφός του πεθερού μου, ο μεγάλος αδελφός ο Γιώργος ο Καραφυλλιάς, αυτός ήταν Κεχαγιάς, πολύ άξιος άνθρωπος, λέει εγώ είμαστε μπράτ'μοι με τον Τ. που ήταν με τους κομιτατζήδες μαζί. Έρχονται σε μας λέει και τρων και πίνουν και παίρνουν ό,τι θέλουν.

Λέει ο Γαρέφης, θα νηστέψω και θα με βοηθήσεις να σκοτώσω τον Τσαμαλούκα και τον Καρατάσο. Τον έστειλαν πιπεριές ψημένες οι γ'ναίκες κι έβαζε λαδάκι και ξύδι κι έτρωγε, νήστευε.

Ήρθαν οι Βούλγαροι με τριάντα άτομα, θα μας ψήσεις τόσα αρνιά απόψε και θα κάνετε τόσες πίττες. Έρχονται εκεί στα καλύβια, οι άλλοι πήγαν στα άλλα τα καλύβια και ο Τ. με αυτούς ήρθαν στου πεθερού μ' το καλύβι. Ο Τ. ήταν με τ'ς Βουλγάροι αλλά ύστερα ήρθε και προσκύνησε, γύρισε με το ανταρτικό το Ελληνικό. Είχαν τουλούμια τυρί εκεί μέσα, τώρα αυτοί ήξεραν οι δικοί μας ότι θα

έρθει ο Γαρέφης και λέει ο πεθερός μου, αυτά τα τυριά θα τα βγάλω έξω, γιατί άναψάτε φωτιά μέσα και θα ζεσταθούν. Βγάλτα λένε οι Βουλγάροι, δεν κατάλαβαν. Ήρθαν αυτοί, έφαγαν, ήπιαν, μέθυσαν κιόλα, λέει ο Γαρέφης εγώ θα μπω μέσα, θα κάνω χρήση, θα βγω με τα πίσω. Δεν θα ρίξετε, όποιος βγει έτσι σκοτώστε τον.

Οι γ'ναίκες κι αυτοί είχαν φύγει όλοι απ' τα καλύβια γιατί θα γένονταν μάχη. Οι άλλοι ώσπου να μπει ο Γαρέφης μέσα στο καλύβι, οι άλλοι οι Σαρακατσιάνοι, έπιασαν όλους τους σκοπούς τους Βούλγαρους και τους σκότωσαν.

Μόνος του μπήκε και ο Τ. και βγήκε. Ο Γαρέφης μπαίνει, τους σκοτώνει όλους και βγαίνει έτσι. Δεν πάλεψε, ο πεθερός μ' εκεί ήταν. Έξι άτομα σκότωσε, δεν ήταν ένας, έξι. Σηκώθηκε ο ένας απ' αυτούς, έβαλε την λόγχη εκεί που ήταν και σηκώθηκε να τον καρφώσει. Τον έπιασε απ' τα γέννια και θυμόνταν πόσες σφαίρες είχε. Οι άλλοι έφαγαν από μία, εσύ να φας τρεις του' πε. Τον σκότωσε κι αυτόν κι έπεσε με το κεφάλι στη φωτιά απάν και κήκε, κήκαν όλα τα γέννια τ' . Η ρόκα, τα μαλλιά όλα κήκαν μέσα έλεγε η πεθερά μ . Και βγαίνει όξω ο Γαρέφης και τον σκότωσαν κατά λάθος. Τον σκότωσαν την ημέρα του Σωτήρος. Βογγούσε αυτός. Μη βογγάς τού 'λεγαν Καπετάνιε. Έχω πόνο λέει γι' αυτό βογγάω. Μη φοβάστε λέει. Φέρτε τ' άλογό μου να το δω. Άχ γιόκα μ', ποιός θα σε καβαλλικεύει τώρα. Διάλεξε ποιό παιδί να βάλει αρχηγό, εσύ πάρε τη σφραγίδα μου, πάρε το άλογό μου. Ξεψύχησε και μάζεψαν άγρια λούλουδα οι γυναίκες, τον άλλαξαν, τον έβαλαν λουλούδια, τον έκλαψαν, τον μοιρολόγησαν οι γ'ναίκες όλες και τον πήραν από κει και τον πήγαν στ'ς Γιαννακ'λαίοι. Και μετά τον έθαψαν.

Οι Σαρακατσιάνοι οι δικοί μας μετά τά 'καψαν τα καλύβια. Το πρωί ήρθαν οι Τούρκοι, πήραν τον αδελφό του πεθερού μου και τον έκλεισαν φυλακή. Όμως τον αξιωματικό που έκανε ανακρίσεις τον έδωσαν διακόσιες λίρες οι δικοί μας και άλλαξε τις καταθέσεις και τον έβγαλαν ύστερα. Και τον έδωσαν αυτόν το θείο λίγα στρέμματα χωράφια στην Αγχίαλο, ως μακεδονομάχο.

Η πεθερά μ' λέει, τα στρώματα που είχα στρωμένα νύφη, ήταν όλο αίμα, τα πέταξα όλα, δεν έμεινε τίποτα, δεν είχα βελέντζα να σκεπάσω τα παιδιά μ'. Και την έστειλε βελέντζες η μάνα της Αρετής του Κολοβού. Και σε λίγες μέρες οι Βούλγαροι πιάνουν του πεθερού μου τον θείο, τον μπάρμπα Νάσιο και τον βγάζουν την ψυχή με τη λόγχη. Και είχε επτά κορίτσια αυτός, αγόρι δεν είχε. Έψαξαν να τον βρουν και πάει και τον βρίσκει ένα σκυλί κι έκατσε και ουρλιόνταν. Τον βρήκαν μετά από δέκα πέντε μέρες. Οι δικοί μας από κει έφυγαν και πήγαν στης Αλβανίας τα βουνά. Οι Καραφυλλαίοι παλιά λέγονταν Γιαννακαίοι αλλά αναγκάστηκαν και άλλαξαν το όνομα. Έφυγαν από δω γιατί τους ζητούσαν οι Βούλγαροι.»

Πηγή: <https://www.facebook.com/Kapetan.Garefis/posts/1901999936719847>